

MOLA CASTELLONA PEL BARRANC DE LA CARAMELLA

Baix Ebre

Distància	8,1 km
Desnivell acumulat	719 m
Nivell de dificultat	moderat
Data	6 de desembre 2012
Cartografia	Editorial Piolet. El Port, 2 mapes: Nord i Sud (1:30.000)

El Barranc de la Caramella és un profund esvoranc a la cara llevantina de la serralada dels Ports que l'esquinça de dalt a baix, des de la mateixa falda del Mont Caro fins a la plana, on és ben visible.

Per aquest esvoranc s'hi escolen dos barrancs: el pròpiament anomenat de la Caramella i el del Racó de la Gralla que arriben al fons, saltant-hi des del cap de munt d'un espadat vertical de més de cent metres.

A la capçalera de la barrancada i a recer del Caro, sobirà dels Ports, s'hi alça com coronant-la, la Mola Castellona. I a un costat un altre cim amb personalitat: la Roca del Migdia. En aquest itinerari circular que us presentem ens enfilarem al primer i travessarem el segon per una foradada.

La ruta no és llarga, ni té un desnivell considerable. Tanmateix no és fàcil. Transcorre per terreny abrupte, trencat, arran de cingleres i amb pendents pronunciats que sovint ens faran esbufegar o grimpar per progressar-hi. Un terreny on orientar-se és bàsic, malgrat que els camins son generalment ben fressats i senyalitzats. Tanmateix el Barranc de la Caramella és uns de les raconades "imprescindibles" del Massís dels Ports.

Tingueu en compte que la cobertura de GPS a les cingleres sovint resulta pobre i pot induir a l'error. Per aquest motiu les lectures d'alçada dels punts d'aquest track poden diferir sensiblement de la realitat. La seva posició però, s'ha corregit manualment sobre mapa topogràfic (1:5000) i ortofotomapa de l'ICC per tal de minimitzar el marge d'error.

Podeu escurçar o allargar l'itinerari segons les vostres disponibilitats. Així, per exemple, podeu saltar-vos la Mola Castellona o allargar-lo fins a la veïna Mola del Moro. També podeu pujar per un camí alternatiu que no us estalviarà gaire temps. És solament una opció recomanable si ja coneixeu els tolls.

Aproximació

Des de Tortosa prenem la T-341 cap a Roquetes i d'aquí la T-342 en direcció a Els Reguers, Alfara de Carles i el Parc Nacional dels Ports. A els Reguers l'abandonem per una altra a l'esquerra indicada com "Mont Caro". 80 metres després de travessar l'inacabat canal de Xerta-Càlig prenem una pista a mà esquerra que marxa paral·lela al canal vers el SW. Quan travessem el barranc del Galatxo la pista fa un gir cap al W i atenyem una cruïlla en T davant una granja (Corral de Colomet) a 3,4 km d'haver deixat la carretera al Caro.

Girem a l'esquerra i tot seguit a la dreta (deixant la granja a mà dreta) on un desdibuixat rètol indica "Camí de la Caramella". Per pista, apte per a tota mena de vehicles, marxem vers l'W, endinsant-nos al barranc fins que s'acaba al cap de 2,2 km a la Casa de Carvalho. Ampli espai per aparcament.

Casa de Carvalho (245m)

L'any 1871 l'enginyer Julio Carvalho va construir al barranc un sistema de diversos tolls alçats amb preses per abastir d'aigua a Tortosa. Encara funciona.

Pugem per les escales que hi ha a mà dreta de la casa i continuem per un camí ben fresat que s'enfila per un pedregar i marxa planerament vers el NW. És el camí de servei de la canonada d'abastiment d'aigua que ens deixa al primer toll.

A partir d'aquí seguirem un corriol ben fressat que ens anirà fent passar per una successió de fins a set tolls esglaonats al llarg del barranc, cada cop més engorjats.

El tram més imbricat és entre el sisè i setè toll on ens caldrà ajudar-nos de les mans en algun punt.

En aquest setè toll hi conflueixen dos barrancs: per l'esquerra el del Racó de la Gralla que ho fa amb un bonic salt, molt més alt del que podem albirar des d'aquí. Per la dreta el de la Caramella que salta per la magnífica Cua del Cavall que podem veure en aquella direcció. Entremig, senyorejant sobre els nostres caps, la Mola Castellona. Una raconada "imprescindible" dels Ports.

Setè i darrer toll (360m)

A partir d'aquest punt ja no és possible progressar barranc amunt caminant.

Ens cal recular fins al sisè toll i creuar al marge esquerre del barranc per sobre de la seva presa.

Uns senyals de pintura vermella ens indiquen un poc definit corriol que s'enfila en fortíssim pendent cap al solell del barranc. Senyals d'aquest color en guiaran bona part de l'itinerari.

Superat un esperó el camí es defineix més i va virant vers el NW per anar a buscar la base d'una cinglera embalmada. Fites i senyals de pintura escadussers ens guien entremig del fort pendent.

A mesura que guanyem alçària podem albirar millor l'espectacular salt del Racó de la Gralla, els verticals espadats que tanquen el barranc —pel fil dels quals aviat caminarem— i l'obertura del barranc de la Caramella a la plana, amb el mar al fons. Ben segur que aquesta visió ens ajuda a oblidar l'esforç.

La cinglera embalmada és el Racó dels Degotalls i en resseguim el peu per camí ja més planer vers el SW. Creuem el Barranc de la Caramella just al cap de munt de la Cua de Cavall que salta més de cent metres torrent avall.

Forats de la Caramella (480m)

Son un seguit de balmes a la dreta del camí. Poc més enllà trobem una cruïlla a mà esquerra, és un camí alternatiu al que hem fet i que parteix de la part de darrera la Casa de Carvallo.

Ben aviat creuem el Barranc del Racó de la Gralla i abandonem provisionalment el camí seguint uns centenars de metres per la llera del torrent fins a una altra bonica cascada.

Després d'una colzada el camí es va encarant a les timbes de la cara nord de la Mola Castellona. Ignorem un corriol que a mà dreta sembla endinsar-se cap al Barranc de la Gralla.

Més amunt deixem un altre corriol a mà esquerra. Podria servir-nos de drecera si no ens interessés pujar a la Mola Castellona dons mena al camí que seguirem de baixada a un punt entre aquesta i la Roca de Migdia.

El camí principal fa una colzada de 90° cap a la dreta i s'enfila per pendent entre fort i moderat vers l'W amb les muralles de la Castellona a la nostra esquerra i la capçalera del Barranc del Racó de la Gralla, al fons sota els nostres peus a mà dreta.

El pendent s'accentua per una coma que ens deixa sobre el collet de l'Escaleta.

Collet de l'Escaleta (1006m)

Placa metàl·lica indicadora collada a la pedra (una forma corrent en aquestes contrades de senyalitzar les cruïlles per part de la UEC). Per la dreta pujariem al Coll de Vicari, prop del cim del Caro i a la carretera que hi puja.

Marxem a l'esquerra grim pant per una canaleta que ens deixa sobre un turó des del que tenim una magnífica vista del cim i de tot el barranc. Vers el SE perdem alçària fins a un collet i marxem per la dreta pel el solell de la Mola i camí ben fressat.

A la dreta, vers migdia hi tenim la Mola del Moro, envoltada d'espectaculars espadats del Barranc de la Geganta (o de la Conca) que ens en separa. A l'horitzó destaca el Castell de l'Airosa.

Una fita assenyala que ens cal abandonar el camí per un altre gens definit i marxar a l'esquerra en direcció al cim. Després de superar un contrafort ens plantem al tossalet del cim.

Mola Castellona (1026m)

No és un cim prominent des del que pugui albirar-s'hi una panoràmica de 360°. El proper cordal coronat pel Mont Caro li ho priva completament vers ponent i parcialment vers el nord. Però és una bona talaia del vessant llevantí dels Ports, del Delta de l'Ebre, de la serralada del Montsià i, en general, de les comarques del Baix Ebre i el Montsià.

Si que podem veure bona part del barrancs de la Caramella i de la Geganta i del camí recorregut fins aquí. També del que ens falta. Vers l'ESE destaca abans de la plana, la Roca del Migdia, l'esperó llevantí de la qual travessarem pel Forat del Vent en el nostre camí de retorn.

Retornem a recuperar el camí que hem deixat per enfilem-nos al cim. Després de baixar del contrafort no retornem sobre els nostres passos sinó que marxem vers el S, sense camí definit, a criteri, fins a retrobar-lo.

En moderat pendent baixem pel camí que recorre la falda de solell de la Mola. Ignorem un poc evident sender que, a mà dreta, marxa cap a la Mola del Moro (placa metàl·lica i senyal de pintura en una roca).

Uns metres més enllà ens desviem lleugerament a la dreta del camí anant a buscar el caire del cingle on, aprofitant unes roques llises i resguardada per l'ombra d'uns pins, hi ha una cisterna construïda el 1958 per l'UEC-Tortosa i restaurada posteriorment per la JOCA.

Cisterna de l'UEC (930m)

A fil del cingle i arrecerat del vent, amb els cims del Caro i la Castellona a l'esquena, és un fantàstic mirador del Barranc de la Geganta (o de la Conca), la Mola del Moro i dels espadats, roques i moles que s'alcen als nostres peus. La vista s'allargassa per la plana i el Delta fins el mar.

Retornem al camí recuperant els senyals de pintura vermella. Ignorem a mà esquerra el camí que mena a la Mola Castellona revoltant-la per llevant, mentre ens en anem allunyant.

En moderat pendent travessem una pineda passada la qual, quedem abocats a una canal a la capçalera d'un barranc que va a espetegar al de la Caramella a l'alçada de la Casa de Carvallo. Abans d'entaforar-nos-hi ignorem a mà esquerra un sender que marxa vers el N. És justament l'altre cap del corriol-drecera que havíem rebutjat entre els Forats de la Caramella i el Collet de l'Escaleta.

El barranc és guardat per altíssims espadats, a la dreta hi cauen a plom les parets septentrionals de la Roca de Migdia al peu de les quals, per una estreta lleixa hi albirem el corriol que haurem de recórrer després de la canal.

En fortíssim pendent que ens obliga a extremar precaucions i ajudar-nos puntualment amb les mans, comencem a desgrimir per la canal. No abaixem la guàrdia, tot i que el paisatge convida a badar, quan transitem per la lleixa posterior. El patí que tenim a mà esquerra faria que un mal pas tingués greus conseqüències.

Un senyal de pintura ens assenyala a mà dreta l'entrada al Forat del Vent.

Forat del Vent (710m)

És un esvoranc que travessa l'esperó llevantí del Roc de Migdia i ens permet passar de l'obaga (vessant de la Caramella) al solell.

Davallem pel solell, revoltent la Moleta de l'Àliga, deixant a mà dreta unes capricioses formacions rocalloses, per anar a buscar de nou el barranc que hem deixat al Forat del Vent. Ho fem altre cop encarats a una canal al fons de la qual podem albirar la pista que a l'anada ens ha menat a la Casa de Carvallo. De nou ens cal desgrimir ajudant-nos amb les mans.

Cap més obstacle ens espera a la baixada entre el final de la canal i el proper coll a banda de la contemplació de les capricioses formacions d'aquest tram.

Coll de la Garrofera (490m)

Al mapa topogràfic hi és ressenyat com La Selleta. Situat entre el barranc del de la Caramella, al nord i el del mateix nom, a migdia. Si retrocedim uns metres seguint el camí que puja d'aquest vessant podrem albirar un petit i bonic pont de pedra natural.

Fem un gir de 90°, cap a l'esquerra, davallant vers el NNE. El camí, si be fressat, és envaït per la bosquina de tal forma que no sempre resulta fàcil endevinar-ne les llaçades. Parant-hi atenció per no perdre mai el camí fressat abastem de nou la Casa de Carvalho.

Toni Planas